Kuusalu Keskkooli ainekava põhikoolile

Ainevaldkond: sotsiaalained	Õppeaine: ajalugu
Kooliaste: III	Klass: 8. klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid:

Õpilane:
1) eristab ajalooperioode ning iseloomustab neid põhitunnuste kaudu.
2) mõistab ajaloosündmuste tähenduslikkust, toob esile sündmuste ja protsesside põhjusi ja tagajärgi.
3) seostab kodukoha ajalugu eesti ja euroopa ajalooga, teab eesti ajaloo pöördepunkte.
4) analüüsib inimeste igapäevaelu ja ühiskonnaelu muutumist ning linnade tähtsuse kasvu.
5) mõistab teaduse ja tehnika arengu mõju inimeste eluviisile ja ühiskonnaelu valdkondadele.
6) mõistab kolonialismi ja rahvastikurände põhjusi ja tagajärgi minevikus ja tänapäeval.
7) analüüsib inimese sotsiaalseid ja ühiskondlikke rolle minevikus ja tänapäeval, individuaalse eneseteostuse piiranguid ja võimalusi lähtuvalt ühiskonna arengust.
8) mõistab, kuidas inimese käsitus on ajas muutunud.
9) kogub ajalooalast informatsiooni, teeb informatsiooni põhjal järeldusi.
10) analüüsib kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloos ja mõistab üksikisiku rolli kultuuripärandi kandjana.
11) analüüsib inimese tervisekäitumise muutumist ajaloos.
12) mõistab inimtegevuse ja keskkonna vastastikust mõju ajaloos.
13) eristab poliitilisi õpetusi, teab nende kujunemislugu.

Õppeaine kirjeldus:

Ajaloo õppimise käigus omandatakse pädevused, mis on vajalikud oma elu korraldamiseks ajalooteadvuse toel ühiskonnale omases ajaloolises kultuuris. Ajalooõpetus toetab ajaloolise mõtlemise kujunemist.
Õpilasi suunatakse uurima, teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi.
Põhikooli ajalooõpetus on kronoloogilis- temaatiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne ja kultuuriline. Kaheksandas klassis käsitletakse uusaja ajalugu.
Eesti ajalugu õpitakse lõimituna maailma ajaloo kursusesse. Ainekavas eraldi esitatud Eesti ajaloo teemasid käsitletakse põhjalikult ja süsteemselt ning tõmmatakse paralleele maailma ajalooga.
Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega ei taotleta ajalooperioodidest tervikpildi kujunemist. Tähtis on luua seosed mineviku ning nüüdisaja ajaloosündmuste ja -nähtuste vahel ning kujundada arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva.
Õpitakse väärtustama kohalikku kultuuripärandit, inimeste iseotsustamise õigust ja vabadust, analüüsima eetilisi valikuid.

Õpilaste maailmapilti rikastab ainetevaheline lõiming ning lähedaste teemade lõimitud käsitlemine, lähtudes erinevatest aspektidest.
Ajalooõpetuse kaudu laiendatakse teadmisi, omandatakse ajaloolist sõnavara ja kujundatakse erinevaid oskusi:

1) oskus orienteeruda ajas ning analüüsida ajaloolise keskkonna kujunemist;
2) ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamise oskus;
3) ajaloo kohta küsimuste esitamise ning neile vastamise oskus;
4) funktsionaalne kirjaoskus, kriitilise mõtlemine oskus, arutlusoskus, järelduste tegemise ja seoste loomise ning oma seisukoha kujundamise ja põhjendamise oskus;
5) empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades; koostöö- ja konfliktilahendusoskus;
6) allikaanalüüs ja ajalookaardiga töötamise oskus, erinevatest teabeallikatest info leidmise, kasutamise ja hindamise oskus, suulise ja kirjaliku eneseväljenduse ning IT-vahendite kasutamise oskus.

Ajalootundides tutvustatakse õpilastele erinevaid ajalookäsitusi ja avatakse nende kujunemise tagamaid. Mõistmaks, et ajalookirjutamine sõltub ajast ja ajaloouurija seisukohast, tuleb kujundada kriitilist suhtumist erinevatesse mõtteviisidesse ning võrrelda ajaloosündmuste ja -nähtuste käsitlemist erinevates allikates.
Ajalooõpetus peab olema avatud muutuste raamistik, erinevaid narratiive toetav, mis vastab erinevatele küsimustele ja kohaneb uute eeldustega. Õpilased õpivad mõistma, et erinevast positsioonist vaadates võib minevikku tõlgendada erinevalt, õpivad eristama propagandistlikke tõlgendusi ja mõistavad, et kõik allikad ei ole võrdselt usaldusväärsed ning kõik tõlgendused ei ole asjakohased. Püsivalt tuleb pöörata tähelepanu õpioskuste arendamisele. Ainekava annab õpetajale vabaduse otsustada teemade käsitlemise sügavuse üle.

Õppesisu	**Õpitulemused:**
Teemad: Varauusaeg ja uusaeg On periood ajaloos, kus eurooplased allutasid järk-järgult suurema osa maailmast oma poliitilise ülemvõimu alla, millele lisandus koos ristiusu levitamisega euroopaliku kultuuri pealesurumine. Lisaks ususõjad, kodusõjad, riikide omavahelised suhted, absolutism, parlamentarism, valgustusfilosoofia, inimkeskse ja teadusliku maailmavaate teke, isikuvabadus, mille käsitlemine pakub hulgaliselt võimalusi erinevate ajalooalaste oskuste kujundamiseks. Uusaja suursündmus on Prantsuse revolutsioon, mis muutis Euroopas valitsenud seisuslikku ühiskonnakorraldust, tõi kaasa ühiskonnas inimeste majandusliku ja sotsiaalse võrdsustamise. Euroopale tänapäevase näo andsid Napoleoni sõjad ja Viini kongress, võitlus poliitiliste õiguste eest ja poliitilised õpetused.	Õpilane: 1) iseloomustab põhitunnuste kaudu erinevaid ajalooperioode; 2) nimetab erinevate kunstistiilide olulisemaid tunnuseid ja tunneb väliste tunnuste järgi ära erinevate kunstistiilide arhitektuurinäiteid; 3) toob allikate põhjal esile ajaloosündmuste põhjuse- tagajärje seoseid; 4) arutleb märksõnade või küsimuste toel ajaloosündmuste ja -nähtuste üle, kujundab oma seisukoha ning põhjendab seda; 5) analüüsib Eesti omariikluse kujunemist ja arengut Euroopa sündmuste kontekstis; 6) analüüsib Euroopa riikide arengut ajaloos mõne riigi näitel;

Tööstuslik pööre paneb aluse muutustele ühiskonnas ja majanduselus. Algab tarbimine, linnastumine, heaolu tõus, teaduse ja tehnika areng, tekivad uued ühiskonnaklassid ning imperialism ja pinged riikide vahel, mis viivad suurriigid esimesse maailmasõtta. 1914. aastal alanud esimene maailmasõda tõi kaasa muutused, mis avaldasid suurt mõju ühiskonnaelu erinevatele valdkondadele: lagunesid impeeriumid, tõusid esile rahvusriigid, toimus märgatav areng sõjapidamises, teaduses, kultuuris jt ühiskonnaelu valdkondades. Õpitakse nägema, et põhjused viivad tagajärgedeni, et muudatusi ühiskonnas on viidud läbi nii reformide kui ka revolutsiooni teel ja nende mõju ulatub tänapäevani. Eesti: Teemadena ajastatakse eestlaste olukorda Rootsi ja Vene riigi koosseisus, eestlaste teed pärisorjusest omariikluseni alustades perekonnanimede saamisest ja pärisorjuse kaotamisest ning lõpetades Eesti Vabariigi loomisega ja vabadussõjaga. Lisaks rahvuslik vabadusliikumise ja ärkamisaja sündmused, majanduse edenemine ning muutused ühiskonnas. Oluline on rõhutada Eesti kultuuripärandi, eestikeelse kirjasõna ja hariduselu edenemist kodukohas ja Eestis tervikuna, ärkamisaja tegelasi ja nende panust kultuurilukku. Samuti tuleb meeles pidada riigimehi. Võimalikud õppetegevused: Töö tekstiga, ajajoonega, kontuurkaardiga, atlasega, dokumentidega; rollimängud; paaris- ja rühmatööd; küsimuste koostamine; üksteise õpetamine; esitlused; mõistekaardid; skeemid; kuulamisülesanded; videomaterjalid; arutelud; analüüsid; õppekäik	7) selgitab Ameerika Ühendriikide kujunemislugu; 8) toob näiteid ühiskonna ümberkorraldamise võimalustest reformide või revolutsiooni teel, selgitab näidete abil, kuidas muutused maailmas on mõjutanud Eesti ajalugu; 9) võrdleb etteantud kriteeriumide põhjal elukorraldust maal ja linnas; 10) toob näiteid rahvastikurännetest, selgitades nende põhjusi ja tagajärgi; 11) analüüsib inimeste võimalusi ja valikuid minevikus ja tänapäeval isikute näitel; 12) toob näiteid kolonialismi majanduslikest, poliitilistest ja eetilistest aspektidest. 13) toob näiteid hariduse, tervishoiu, sotsiaal- ja igapäevaelu valdkonnast eri ajastutel; 14) analüüsib allikate usaldusväärsust eri aspekte hinnates, teab, et allika sõnum sõltub autori positsioonist; 15) teeb allikate põhjal järeldusi, 16) analüüsib teaduse ja tehnika arengu positiivset ja negatiivset mõju ühiskonnale ja kultuurile; 17) toob näiteid erinevate ajastute kultuuripärandist; 18) märkab kodukoha kultuuripärandit ja teab selle kujunemislugu, mõistab, et kultuuripärandi tähendus võib ajas muutuda; 19) selgitab, kuidas igal inimesel on võimalik olla traditsioonide hoidmise kaudu kultuuripärandi kandja; 20) iseloomustab erinevaid poliitilisi õpetusi ja nende peamisi toetusgruppe ühiskonnas, analüüsib, mis on iseloomulik konservatismile, liberalismile ja sotsiaaldemokraatiale; 21) teab, kuidas meditsiin on ajas arenenud ja mis võtteid on kasutatud haiguste ja epideemiatega võitlemisel; 22) selgitab ja toob näiteid, kuidas

	inimesed on erinevatel ajastutel loodusesse suhtunud; 23) selgitab, kuidas tootmine, tarbimine ja inimeste elatustase on seotud loodusressursside kasutamisega.